

PÍSNĚ SMUTEČNÍ

1901

* * *

*Byls velký a byl zbožný;
šels k Bohu zpět.
Svět dal Ti proutek hložný,
Tys dal mu květ.*

*Teď on Ti stele kvítí
– je pozdě již.
A co jsi mně byl v žití,
ó, teď to víš!*

*Jak zvony rozeznělé
v kraj hlas Tvůj zněl;
já Tvoje srdce celé,
Tys moje měl.*

*Já, stokrát Tebe chudší,
víc nemoh dát.
Ó, ať Tvé květy pučí
tak tisíckrát!*

*A síla Tvá ať plane
vždy v český lid –
Já dím: „Tvé srdce zdrané
měj boží klid!“*

K POHŘBU PANNY

Jak vítr zčistajasna
když zlomí růže květ,
tak mladá a tak šťastna
již opouštím ten svět.
Ta růže za čas krátký
kvést může znovu zas,
však já nepřijdu zpátky
už nikdy mezi vás.

Mé ruce jsou tak chladné,
mé oči zamčeny
a na čele mi vadne
můj vínek zelený.
A voní rozmarýna
a zvony smutně zní:
smrt ženich můj a hlína
mé lůžko svatební.

A neplačte mi tady
a jen mne nechte jít,
neb ten můj život mladý
mi nelze navrátit.
A na života pouti
vás čeká žalu víc,
a mne už nezarmoutí
a nepotěší nic.

Já ležím tu tak bledá
a tak bych ráda k vám,
však smrt mi jíti nedá
a už mne vede tam,
kde v chladném, tmavém loži
tak dlouho musím spát,
až jednou anděl boží
nás bude k soudu zvat.

Leč jenom nad mým tělem
květ polní bude kvést,
neb se svým Spasitelem
má duše už dnes jest.
A proto nechte lkání,
mne volal boží hlas;
u věčném radování
se jednou sejdem zas.

MALÉMU DÍTĚTI

Odešlo jsi, dítě zlaté,
od nás do dále;
kdybychom tě nastokrát
zpátky volali,
nevrátíš se, andílku. –
Bůh tě dal jen na chvílku:
krátká radost, žalost dlouhá,
bylos Jeho půjčka pouhá. –
Sbohem, andílku!

V bolesti tě porodila
tvoje matička,
tisíckrát tě políbila
smává na líčka;
teď už ani jedenkrát
nebudeš se na ni smát,
ani ve dne, ani v noci
nebude už nikdy moci
tebe zulíbat.

Budeš spáti nevesele
v hlíně pod travou,
už ti nikdo neusteje
měkce pod hlavou.
Tvrdou, ty můj andílku,
budeš mítí postýlku,
a už nikdy na úsvitě
zlaté slunko nevzbudí tě; –
sbohem, andílku!

Smrt tě pokosila tady,
vyrvala tě nám,
ale Bůh své do zahrady
přesadil tě sám
mezi rajské květiny;
bez hříchu a bez viny,
jak tě poslal v světa zmatky,
vzal tě z náručí tvé matky
v nebes výšiny.

Sbohem buď, mé zlaté robě,
sbohem na ten čas;
On, jenž dal a vzal tě k sobě,
vrátí nám tě zas.

Do života únavy
smrt až k nám se dostaví,
ty u lůžka mráкотného
budeš jako anděl Jeho
stát nám u hlavy.

JINÁ PÍSEŇ DÍTĚTI

Odešlos, mé drahé robě,
tělo tvé spát bude v hrobě,
ale duši vzal Bůh k sobě.

Tělo bude odpočívát,
nad ním květ se bude kývat,
ptáčkové ti budou zpívat.

Plakat bude tvoje máti,
duše tvá si v ráji hráti,
s anděly se radovati.

Jako v náručí své matky
dřímej tady spánek sladký;
na shledanou za čas krátký!

Neboť všechno v světě mine
jako zdání; v luhy jiné
jako tažná voda plyne.

I až půjdem z toho kraje,
kde jen pláč a hořkost zraje,
uvítej nás u bran ráje!

MLADÉ MATCE

Matko, naše matko,
ach, matičko milá,
pročpak vy tak záhy
jste nás opustila!
Pročpak vy tak navždy
odcházíte z domu,
ani nedáváte
sbohem pranikomu.

Když jste do kostela
jindy chodívala,
vždycky jste nám ještě
křížek udělala;
ale teď tak chladná
je ta vaše ruka,
ani nepohne se,
když nám srdce puká.

Tak stojíme tady,
velcí i ti malí,
jako bychom nikdy
vaši nebývali!
Byli jsme, ach byli,
ale jak to bude,
když ty vaše ruce
scházet budou všude!

Tak ty vaše oči
spí už na den třetí,
ani nepohlednou
na sirotky děti;
a když na hřbitově
věčně budou spáti,
kdo, jak vy, maťičko,
bude o nás dbáti!

Bude dbáti, bude
Pán Bůh milostivý,
který květy šatí,
který ptactvo živí;
vždyť jste zanechala
nám své požehnání. –
Ale želet budem
vás až do skonání.

MLÁDENCI

Už mi svítí slunce tedy
dnes na cestu naposledy;
krásný byl ten boží svět,
ve květu svých mladých let
já ho musím opouštět.

Napřed vám, ó drahá máti,
musím ještě sbohem dáti,
za všechno vám díky vzdát;
vy jste mě, já vás měl rád,
buďte zdráva nastokrát!

Vaše ruce, otče milý,
tak se pro mne klopotily;
na stará jsem léta sám
chtěl se odvděčiti vám,
teď to Bohu odevzdám.

Družičky, jak hrstkou kvítí
přišly jste mne provoditi,
s věnci myrty zelené,
celé bíle oděné,
sbohem, družky milené!

Mládenci, již vemte hřeby,
víc mi není zapotřebí;
jedni rakev přiklopte,
druzí slzou pokropte,
třetí mar se uchopte.

Od kostela zvony znějí
a ten jeden nejteskněji,
co by byl tak krásně zněl,
kdybych k oltáři byl šel;
teď mi hrany zvoní, žel!

Jděte již, a ze hřbitova
k radosti se vraťte znova;
se mnou se tam rozlučte,
prach můj prachu doručte,
duši Bohu poručte.

HOSPODÁŘI

Nad horami slunce září,
stoupá výš a výš,
práce volá, hospodáři,
a ty tvrdě spíš!
Ale ať je soumrak, ráno,
dílo tvé je dokonáno,
ty se nevzbudíš!

Hlava klesla, ruka mdlá je,
v nohou ani ruch;
osiřely tvoje stáje,
osiřel tvůj pluh,
osiřela žena, děti,
za tebe k nám dohlížeti
bude už jen Bůh.

Tys nás nechal bez útěchy,
opouštíš svůj krov,
odcházíš zpod rodné střechy
pod zelený rov;
ani se ti nezastýská,
když ti přijde duše blízká
s pláčem na hřbitov.

Konec práce, konec boje,
strastí nocí dnem
o nás, vše, co bylo tvoje;
smrt na poli svém
zavláčí si tvoje tělo,
jak se tobě zavlačelo
tvoje zrno v zem.

Ale Bůh, jenž hospodaří,
nenechá tě tlít,
na svém luhu rajskou září
dá ti vyklíčit.
Smrt jen kosí chladnou paží,
Bůh si do stodoly sváží,
dá ti věčný klid.

Nás jsi tady nechal v smutku
žití krátkou píd';
cos tu zasil dobrých skutků,
na nebesích klid'
v blaženosti nekonečné. –
Sbohem buď a světlo věčné
na věky ti sviť!

STARCI

Těžký klas a starý kmen
chladnou smrtí pokosen;
po radosti, po žalosti
odebral se do věčnosti –
vše to bylo jako sen.

Byl jsem mlád a byl jsem stár;
mnoho zim a mnoho jar
prožil jsem na tomto světě;
teď to všechno na odletě,
na luhu jak hlouček par.

Z prožitých těch dlouhých dob
všechno přešlo beze stop
za přáteli mého mládí;
jen ty moje dítky vsadí
hrstku kvítí na můj hrob.

Nemějte jen velký žal,
co jsem mohl, jsem vám dal:
lásku k Bohu, vychování;
a teď ať vás Pán Bůh chrání,
cestou pravou veď vás dál!

Na hory když soumrak pad,
po práci a pláči spat
odcházím ze světa víru;
v klínu země, v božím míru
odpočinu sobě rád.

BOŽE, VĚČNÝ SPRÁVCE VŠEHO

Bože, věčný správce všeho,
užs mne zbavil žití pout,
z údolí mne slzavého
voláš, musím poslechnout;
všeho tady zanechatí,
před Tvůj trůn se odebrati
na Tvůj velký soud.

Daleká se cesta zdála,
udeřil hlas hodiny,
přišla mi tak znenadála,
za okamžik jediný;
tělo zpět se vrací k prachu,
duše letí plna strachu
v nebes výšiny.

Slabou jsi ji stvořil, Pane,
nemohla vždy letěti
po Tvé vůli svrchované,
hřích šel dobru vzápětí;
ale Tys měl péči o ni,
slituješ se, jak se kloní
otec k dítěti.

Jak, když hasne světlo denní
a znoj každý pomine,
každá starost, utrpení
ve spánku se rozplyne,
svatý mír dej těžké hlavě,
ať života po únavě
v Tobě spočine!

UBÍRÁM SE Z TOHO SVĚTA

Ubírám se z toho světa,
už je tady po všem veta,
marné vaše nařkání,
já už tady nemám stání.

Předivně a přetajemně
ruka Páně dotkla se mě;
přistoup anděl k mému loži,
odvádí mne v město boží.

Podivně to město leží,
topole jsou místo věží,
černá zem kde vykopána,
to je k tomu městu brána.

Každého tu jítí mrazí,
ale jenom tak se vchází;
tělo u brány se nechá,
duše k Hospodinu spěchá.

Hlahol trub až zazní k Soudu,
tělo protrhne tu hroudu,
milostiv jí buď, ó Pane,
po pravici Tvé ať stane!
Amen.

PÍSEŇ O MĚSTĚ NEBESKÉM

Do nebeského města
jde člověk ze světa,
a kvítím je ta cesta
i trním poseta.
Tam u bran stojí stráže
a duše se tam chví,
než andělům Pán káže,
by otevřeli jí.

„Co, duše, tak se třeseš?“
hned ptá se nebešťan,
„a klíče-li si neseš
od těchto rajských bran?
Neb do božího domu
sem bez nich nelze dál
vejítí pranikomu,
ať žebrák, nebo král.“

„Co já ti, nebešťane,
ach, co ti říci mám?
hle, nohy mé jsou zdrané,
klíč k ráji Bůh má sám.
Já trním šla a v hloží,
já duše neblahá,
na velké soudy boží
má rada nesahá.“

Dí anděl: „Člověk v smutku
jest živ a umírá,
leč klíčem dobrých skutků
sám ráj si otvírá.
Ať trpí z boží rady
pln tiché pokory,
neb jeho hříchy tady
jsou těžké závory.“

A duše odpovídá:
„Mne hřích jak plamen žeh,
můj úděl byla bída,
a k Bohu jít mne nech
pro Syna Hospodina,
jenž za mne na smrt šel,
neb velká moje vina,
však větší byl můj žel!“

A praví jeden v stráži
– má váhy v rukou svých –:
„Hle, skutky tvé se váží,
a těžký je tvůj hřích,
a na dobrou ti schází;
již ustup od těch míst,
neb do bran rajských vchází,
jen kdo je svat a čist.“

A Pán anděla slyší,
pláč duše slyší zas,
i zazní rajskou tiší
jak hudba jeho hlas:

„Když slzy vinu smyly,
je duše zas jak sníh;
ji uveďte v tu chvíli
do sídel blažených!“ –

Do města nebeského
je cesta daleká,
však v světě nižádného
nemine člověka.
A v smrti okamžiku
až opustíme zem,
ó Kriste, slitovníku,
buď milostiv nám všem!